„…arra igyekezzék mindenki, hogy józanul gondolkozzék az Istentől kapott hit mértéke szerint”
(Róm 12, 3)

Környezeti kulcskérdések - keresztyén szemmel

Szarka László
MTA Kutatóintézeti Főosztály (2010. július 1-től),
MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet (2010. június 30-ig),
és Nyugat-magyarországi Egyetem

szarka.laszlo@titkarsag.mta.hu

Tudomány és vallás

A tudomány és a vallás illetékességi területe komplementer.
A tudomány ellenfele az áltudomány, a vallásé az álvallás.

„tudományos eredményeinket vizsgálódásunk határain belül nem befolyásolja, hogy a körülöttünk lévő világot természetfeletti terv megvalósulásaként tekintjük-e vagy sem”

Claude Allègre, a Párizsi Földfizikai Intézet igazgatója,
francia tudományügyi és oktatási miniszter (1997)

„A tudomány és a vallás a világ megismerésének két különböző útja. Szükségtelen ellentétbe állításuk esetén egyik sem tud igazán élni lehetőségével, hogy a világot jobbá tegye.”

„Science and religion are different ways of understanding the world. Needlessly placing them in opposition reduces the potential of each to contribute to a better future.”
(Cicerone et al., 2008)

Ralph Cicerone, az USA Nemzeti Tudományos Akadémiájának elnöke

„Kell-e még nagyobb, még biztosabb garanczia a tudománynak nagyrabecsülése s a szabadságnak, tehát a szabad kutatásnak is szeretete iránt, melyet a lélek megbecsülhetetlen kincseinek tartunk s lelkünkben az őszinte vallásossággal párosítunk? ...

A tudomány szeretetének még sokféle elfogultsággal kell megküzdenie; küzdenie kell elfogult hívőkkel s elfogult tudósokkal; mi sem ennek, sem annak a branchenak nem vagyunk barátai; hanem elfogulatlan hit és elfogulatlan tudomány után vágyódunk!

Prohászka Ottokár: Föld és Ég (1902)

A tudomány fáklyája és a hit keresztje (St. Paul, MN, USA)

1. **Az „International Year of Planet Earth” (2008) alapján adható körkép konklúziója, hogy a környezeti kulcskérdések függetlenek az éghajlatváltozástól**

2. **Szokványos megközelítések:**
   - **„Túlnépesedés”**
   - **„Éghajlatváltozás és következményei” (pl. tengervízszint-emelkedés, invazív fajok, természeti katasztrófák számának növekedése, klímamenekültek stb.)**
   - **„Zöldgazdaság” („zöldenergia”)**

3. **A *„world problématique”* és Magyarország**

4. **Miért elkerülhetetlen a környezet leromlása?**

Korlátos problémák, beszédtémák:

Felszín alatti vizek: **a felszín alatti vízkészletet (az ivóvízbázist) az emberiség sokkal nagyobb ütemben fogyasztja, mint ahogyan az utánpótlódik (54%);**

Föld és egészség: orvos-geológus együttműködéssel hárommilliárd ember egészségén lehetne javítani;

Éghajlatváltozások: a) A Föld története éghajlatváltozások története, és természetesen a mi jövőnket is erősen fogja befolyásolni az éghajlat alakulása, b) első alkalommal történik meg, hogy egy faj: a Homo sapiens vált a Földrendszer és a klímarendszer megváltoztatásának egyik tényezőjévé;

Természeti veszélyek: a természeti katasztrófák számának az utóbbi évtizedekben tapasztalt növekedése elsősorban a sérülékenység (vulnerability) megnövekedéséből származik;

Természeti erőforrások: **nyersanyagokból nem várható hiány (legfeljebb ritkafémekből), a jövőbeni energiaellátás azonban kérdőjelekkel teli (a szénhidrogén néhány évtizedre, a szén néhány évszázadra elég; a „megújulók" iránti elvárások túlzók);**

Óriásvárosok: cél az óriásvárosok fenntarthatóbbá tétele;

A Föld mélye: **az emberi tevékenység manapság már geológiai hatótényezőként is figyelembe veendő, hiszen az emberiség egy nagyságrenddel több anyagot mozgat meg, mint a felszíni geológiai folyamatok együttvéve (a kontinensek felszínének 40-50%-át átalakította az ember);**

Óceánok: az óceánok mélye számos tudományos meglepetést tartogat (nyersanyag- és energia, biológiai alapfelismerések, környezeti kockázatok);

Talaj: **A Föld valószínűleg képes ugyan ellátni 9 milliárd embert, de az ökoszisztéma és a biodiverzitás feláldozásával, ráadásul úgy, hogy nem (vagy alig) marad hely biomassza-termelés számára;**

Föld és Élet: **Veszélyben van a globális ökológiai rendszer.**

A KIHÍVÁSOK FONTOSSÁGI SORRENDJE (A TÁRSADALMI KÉRDÉSEK TERMÉSZETI ELŐFELTÉTELEI)

A kémiai Nobel-díjas Richard Smalley (2003) sorrendje:

1. energia, 2. édesvíz, 3. talaj, 4. környezet,
5. szegénység, 6. terrorizmus, háború, 7. betegségek, 8. oktatás, 9. demokrácia, 10. népesség

A másodpercenkénti energiafogyasztás (terawatt)

2009: 15,04 terawatt (fogyasztási teljesítmény) / 148 940 000 km^2 (kontinensek felszíne) ≈ 100 mW/m^2 , megfelel a geotermikus hőáramnak a Pannon-medencében

Ritkaföldfém-termelés (ezer tonna/év)

Vízkitermelés (km³/év)

A felszínalatti vízkitermelés bizonyítottan 0,8 mm/év tengerszint-emelkedést okoz. (A vízszint-emelkedés mértéke jelenleg 3,3 mm/év). A felszíni hőmérséklet-növekedés miatti hőtágulás lehet az elsődleges ok, de a tengeraljzat-topográfia és a vulkáni tevékenység hatását nem ismerjük.

Nitrogén- és foszfortermelés (millió tonna/év)

N:

- műtrágyázás (60 millió t/év; nitrát a talajvízben; eutrofizáció)
- ipar, közlekedés (20 millió t/év, illékony N-vegyületek)

P:

- műtrágya- és mosószergyártás érdekében az óceáni üledékekből kinyert foszforból végül magas foszfáttartalmú vizek lesznek (eutrofizáció)

a Föld éve®
Földtudományok az emberiségért

2010 International Year of Biodiversity cbd.int/2010

Az emberiség eddig megszokott életmódját fenyegető veszélyeknek az éghajlatváltozás (akár melegedéssel, akár hűléssel folytatódik) csak egyike, nem is a legfontosabbika.
Globálisan kevés lehet (lesz) az energia, az olcsó édesvíz, az élelmiszer, a ritkaföldfém, az élő környezet is veszélyben (biodiverzitás).
A problémák oka az emberiség szükségleteinek megállíthatatlannak tűnő növekedése a véges Föld bolygón.

"... aki véges rendszerben végtelen növekedést képzel el, az vagy őrült, vagy közgazdász."

(Kenneth Boulding (kvéker) közgazdász, 1910-1993)

Utcareklám, Las Vegas

A világ népességnövekedése (milliárd fő)

Az emberiség biomasszája:

7×10^7 fő x 70 kg/fő ≈ 50×10^8 kg = 500 millió tonna, ami 0,5 km^3 víz tömege (70 km x 7 km x 1 m, azaz kb. 1 Balatonnyi térfogat!)

Az antarktiszi rákplanton-tömeg vagy a termeszhangyáké nagyobb, mint az emberiségé.

Túlnépesedés vagy túlfogyasztás?

(az 1912-es értéket egységnek véve)

A népességnövekedés és az angol ipari forradalom (hajógyártás és nyersvastermelés) sebességének összehasonlítása

GLOBAL WARMING

Energia + anyagfelhasználás = „kényelem” + környezeti leromlás

„Éghajlatváltozás és következményei”

Hemispheric Temperature Change

Temperature Anomaly (°C)

.8
.6
.4
.2
.0
.2
.4

Northern Hemisphere
5 Yr Mean
Southern Hemisphere
5 Yr Mean

1880 1900 1920 1940 1960 1980 2000

Meadows et al, 1972

„Now we must tell people how to manage an orderly reduction of their activities back down below the limits of the earth's resources.."

Az éghajlatváltozás kérdése

1. Adatok

2. Lehetséges okok:

Milankovics-elmélet

üvegházhatás?

naptevékenység?
galaktikus kozmikus sugárzás?
felhőképződés?

a hidrológiai rendszer megváltoztatása?

óceánok?

légköri aeroszolok?

földhasználat-változás?

mindezek – és mások kölcsönhatása!

3. Tömegtájékoztatás és döntéshozás:

A túlzó leegyszerűsítés
(antropogén CO_2→üvegházhatás→melegedés)
torz és tudománytalan.

Közismert környezeti indikátorok:

- Üvegházhatású gázok (CO_2)
- „Ökológiai lábnyom”
- Egyebek

KÖRNYEZET

+ ENERGIA- ÉS NYERSANYAGFORRÁSOK FOGYASZTÁSA

Rockström et al.: Nature, 2009. szeptember 24..: Planetary boundaries

A „károsanyag”…

1 m^2 C3-as típusú (az asszimiláció első lépéseként három szénatomos molekulát képző) növény levélfelülete óránként két-három g CO_2-ot vesz fel. Feltételezve, hogy egy m^2 talaj felett a levélfelszín 5 m^2, (termesztett növények, de erdők esetében is átlagosan ilyen a LAI, a levélfelület index arány) a fotószintézis optimális szakaszában az egy m^2-nyi talajon élő növény 20-25 m^3 légtér teljes CO_2 mennyiségét egy óra alatt szintetizálja.

Mőcsényi Mihály, 2008

Éghajlatváltozás:

Napi sajtóhírek:

- *„A migráció oka: munkavállalás és éghajlatváltozás”*
- *„A felszín alatti vízkészletek fogyásának oka: az éghajlatváltozás”*
- *„A cunami oka az éghajlatváltozás”*
- *„A szállítás lerövidítésének célja a CO_2-kibocsátás csökkentése”*
- *„Az épületek hőszigetelésének célja a CO_2-kibocsátás csökkentése”*
- *„A vegetáriánus életmód elterjesztésének célja a CO_2-kibocsátás csökkentése”*
- *„Az invaziv fajok terjedésének oka: az éghajlatváltozás”*

Az éghajlatváltozásról *„the debate is over”,* miközben nem ismerjük
(1) a jövőbeni trendet,
(2) az okokat,
(3) elhanyagolunk más, lényegesebb környezeti problémákat,
(4) valamint a „mainstream” (IPCC) állítások is rendszeres korrekcióra szorulnak.

Miért „károsanyag” a CO_2? Négy lehetőség:

1. Mert igaz?	Nem.
2. Mert „érthető”?	Értelmi szint-függő
3. Mert „diplomatikus”?	Igen
4. Mert ez szolgálja az ezt hirdetők érdekeit !!!	Bizonyosan

„A klimának a diluvium óta történt elváltozásait már a történet is szemmel kíséri. A jégkorszak szinte kikezdését képezi az európai embertörténetnek, melyet a nedves, esős időjárás s az Európára kiterjedő átlag egyforma klima jellemezett. Mikor az Alpeseken túl a Rajna s a Duna jégárjai lenyúltak a lapályba, akkor s azontúl jó sokáig a Parnassuson s a Helikonon gyönyörű erdők pompáztak s az Eufrát hosszában kövér legelők képezték a pátriárkák örömét. Miután pedig érezhetőbben kilengett a klimáknak ingája s utána lassan-lassan megváltozott az élet, egészen más arculatot öltött a föld. A jégárak a hegyeken mindjobban megolvadtak s karcsú remek pinia helyet adott Görögországban a görcsös, gumós parti fenyűnek; a mesés hegyekről levándorolt az erdő s az erdővel a termőföld s nyomorék bokrok iparkodtak eltakarni a szegényedő Hellasz meztelenségét. Mialatt pedig Görögország elsorvadt, Babilon fölött a pusztai szél vágtat s hordja a homokot ingyenes sírdombul a régi dicsőségnek szintere fölé. Az egyes vidékek sorvadásáról, minek következtében a lápos vidékből erdős, az erdős vidékből puszta s abból sivatag lesz, már megemlékeztem; a Szahara, Arábia, Ázsiának Arábiától északkeletre nyúló tartományai, Görögország, Olaszország és Spanyolország szolgálnak az újkorban az elszáradásnak szomorú példáiul. Az égöveknek ilyetén változása tagadhatatlan tény…”

Prohászka Ottokár: Föld és Ég (1902)

Az „erdő” előfordulása az Ószövetségben: 19 (45?)

Zak 11:2. Jajgass te cziprus, mert esik a czédrus, leomlott, a mi legjava! Jajgassatok ti Básán tölgyei, mert pusztul a rengeteg erdő.

Az „erdő” előfordulása az Újszövetségben: 0

A TERMÉSZETI KATASZTRÓFÁK KÁRGYAKORISÁGÁNAK ÉS MÉRETÉNEK OKAI A MÜNCHEN VISZONTBIZTOSÍTÓ VEZETŐJÉNEK ÉRTÉKELÉSE SZERINT

Geo-risks: Global trends, losses and risk management by Smolka, Anselm; Hollnack, Dirk
Geo Risks Research, Munich Reinsurance Company, Germany. 33UGC, 2008, paper TG415L

Eleni Siasou, Nikoleta So

Institute of Biological and Environmental Sciences, Department o

The Problem

Growth in global trade of plants is putting our forests and the biodiversity in them at risk from highly damaging pests and diseases. In the last 25 years, we've seen an unprecedented rise in devastation by hitherto unknown invasive, alien organisms. Climate change may increase the problem.

„A globális növénykereskedelem erdeinket és a biodiverzitást veszélyes kártevők és betegségek kockázatának teszi ki. Ezidáig ismeretlen, idegen, hódítóként viselkedő szervezetek a legutóbbi 25 évben mindeddig soha nem tapasztalt pusztítást végeztek. Az éghajlatváltozás súlyosbíthatja a problémát."

SciTech, Brüsszel, 2012. november 22.

Cím: „Fák vagy sivatag? Az erdők halálával fizetjük meg a globális kereskedelem árát”

may = indication of a certain measure of likelihood or possibility

SciTech, Brüsszel, 2012. november 22.

„Zöldgazdaság”, „zöldenergia”

Az egyes megújítható energiafajták területi teljesítménysűrűsége, illetve területigénye a felhasználható energia előállításához

	Víz*	Biomassza	Szél	Nap	Geotermika*
W_e/m^2	13.9* (0.02)	0.4	1.2 (30% kapacitás)	7-10 (10% hatásfok)	125* (0.1)
km^2/GW	72*	2500	770	100-150	8*
Elméleti km^2-igény Magyarország ellátásához	2500*	87500	26950	3500-5300	280*

Magyarország éves primér energiaigénye (1100 PJ) egyenértékű

- mgh helyzeti energiában (ρ=2500 kg/m^3) a teljes talajréteg (a legfelső 30-40 cm-t az ország teljes területén) évente 1500 m magasra emelésével
- $E=mc^2$-ben kifejezve 12 kg tömeg energiatartalmával

A természeti folyamatokba való emberi beavatkozás következményei nemlineárisak és beláthatatlanul hosszú távúak. A környezeti hatás helyett ezért inkább az emberi tevékenység, a természeti folyamatokba történő beavatkozás mértékét, intenzitását érdemes becsülni.

Az emberi beavatkozás leginkább az energiatermelés és -felhasználás mértékével jellemezhető. Az energia természetátalakító hatása (t. i. munkává és hővé alakul) csak az energia mennyiségtől függ; az energiaforrástól lényegében független.

Az emberi beavatkozás intenzitásának mérséklését kizárólag az energia-felhasználás csökkentésével lehetne elérni.

energia (r^2), szállítási veszteség (r^3)
terület lineáris mérete (r)
0
0.1
0.2
0.3
0.4
0.5
0.6
0.7
0.8
0.9
1
1.1
1.2
1.3
1.4
(a)
(b)
(c)
r^2
r^3
Primér energia
Begyűjtési energia
nagy méretekben matematikai bizonyossággal veszteséges!
kis méretekben gazdaságos
Munkácsy Mihály (1844-1900) Rőzsehordó asszony

Az Olduvai elmélet
(R. C. Duncan, 1989)

1. Pre-Industrial Phase [c. 3,000,000 BC to 1765]
A = Tool making begins (c. 3,000,000 BC)
B = Fire use begins (c. 1,000,000 BC)
C = Neolithic Agricultural Revolution (c. 8,000 BC)
D = Watt's steam engine, 1765
Interval D-E is a transition period.
2. Industrial Phase [1930 to 2025, estimated]
E = Industrial Civilization is defined to begin in 1930 when the leading-edge value of energy-use per person reached 37% of its peak value.
F = Peak of Industrial Civilization, c. 1978: confirmed by historic data published by BP, IEA, USCB, UN, etc.
G = World average energy-use per person continues to fall, 1996
H = Industrial Civilization is defined to end when energy-use per person shrinks to 37% of its peak value, forecast to occur by 2025.
Life-expectancy (X) is estimated to be less than 100 years.
Interval H-I is a transition period.
3. Post-Industrial Phase [c. 2100 and beyond]
J, K, and L = Recurring future attempts at industrialization fail.

Fil 4,10-19

„… megtanultam, hogy beérjem azzal, amim van. Tudok szűkölködni és tudok bővelkedni is; mindenütt mindent megszoktam: tudok jóllakni is, éhezni is, bővelkedni és nélkülözni is.”

„A vagyonszerzés gondja minden másnál jobban akadályozza, hogy az emberek szabadon és nemesen éljenek."

Bertrand Russel

A *„world problematique”* véleményem szerint mára leegyszerűsödött: elkezdődött a végső harc a még meglévő természeti erőforrások birtoklásáért, de ezt különféle figyelemelterelési technikákkal (pl. CO_2-egyoldalúsággal, a zöld-energiaforrások lehetőségeinek túlértékelésével stb.) álcázzák.

Magyarország természeti kincsei felértékelődtek!!!

”Ne gyűjtsetek magatoknak kincset a földön, ahol moly rágja és rozsda marja, s ahol betörnek és ellopják a tolvajok! A mennyben gyűjtsetek kincset, ahol nem rágja moly és nem marja rozsda, s ahol nem törnek be és nem lopják el a tolvajok! Ahol a kincsed, ott a szíved is.”

Máté 6, 19-21

Kis magyar gyarlóság:

Az Al Gore-könyv angol és magyar kiadásának címlapja és 296. oldala

Now it is up to us to use our democracy and our God-given ability to reason with one another about our future and make moral choices to change the policies and behaviors that would, if continued, leave a degraded, diminished, and hostile planet for our children and grandchildren—and for humankind.

We must choose instead to make the 21st century a time of renewal. By seizing the opportunity that is bound up in this crisis, we can unleash the creativity, innovation, and inspiration that are just as much a part of our human birthright as our vulnerability to greed and petti-ness. The choice is ours. The responsibility

Úgy kell döntenünk, hogy a XXI. századot a megújulás idejévé tesszük. Meg kell ragadnunk a válságban rejlő lehetőséget szabadjára engedhetjük a kreativitásun-kat, újításainkat, és inspirációnkat, hisze ezek éppen annyira részei a születésünk nél fogva bennünk rejlő emberi lehetősé geknek, mint a kapzsiság és a kicsinyes ség. A választás a miénk. A felelősség a miénk. A jövő a miénk.

: a magyar kiadásból hiányzik

James Lovelock (1919 -) 2010-es könyvének mondanivalója:

1. Az elkerülhetetlen felmelegedés ellenére nem magát az éghajlatváltozást tartja az emberiségre leselkedő legnagyobb veszélynek, hanem az éhezést, az élettérért folyó versengést és a háborúkat, amelyek végső oka a túlnépesedés és a Föld forrásainak kimerülése.

2. Az atomenergia ellenpropagandája egy hatásos és részben tudatos hazugsági láncolatra épül. A megújuló energiafajták területigényét természetpusztítónak tartja. A megújuló energiák iránti lelkesedést leginkább az ideológiai alapon osztogatott - az EU által szorgalmazott - támogatási rendszer táplálja, és nem a racionalitás.

3. Ma már az emberiség nagyobbik része városlakó, és e tömeg a természettől elszakadva tekint a vidékre. Hajlamosak azt gondolni, a vidék rendeltetése a városok életfenntartó szolgáltatásának biztosítása. Jelenkori civilizációnkra a természettől eltávolodott, ún. „urbánus zöldideológia" halálos fenyegetést jelent.

Szarka László: Magyar Nemzet, 2011. június 6.

„Azt a törvényt találom tehát magamban, hogy – miközben a jót akarom tenni – csak a rosszat tudom cselekedni. Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint, de tagjaimban egy másik törvényt látok, amely harcol az értelmem törvénye ellen, és foglyul ejt a bűn tagjaimban lévő törvényével. Én nyomorult ember! Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből? Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus! Én magam tehát értelmemmel az Isten törvényének szolgálok ugyan, testemmel azonban a bűn törvényének.”

(Róm. 7, 21-25.)

ÉG
FÖLD
ÉN

ÉG
FÖLD
ÉN

ÉG
FÖLD
ÉN

4. Miért elkerülhetetlen a környezet leromlása?

„Mert könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, hogynem a gazdagnak az Isten országába bejutni.”

Lukács 18, 25

Máté 19, 16-30

16. És ímé hozzá jövén egy ember, monda néki: Jó mester, mi jót cselekedjem, hogy örök életet nyerjek?
17. Ő pedig monda néki: Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten. Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat.
18. Monda néki: Melyeket? Jézus pedig monda: Ezeket: Ne ölj; ne paráználkodjál; ne lopj; hamis tanubizonyságot ne tégy;
19. Tiszteld atyádat és anyádat; és: Szeresd felebarátodat, mint temagadat.
20. Monda néki az ifjú: Mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva; mi fogyatkozás van még bennem?
21. Monda néki Jézus: Ha tökéletes akarsz lenni, eredj, add el vagyonodat, és oszd ki a szegényeknek; és kincsed lesz mennyben; és jer és kövess engem.
22. Az ifjú pedig e beszédet hallván, elméne megszomorodva; mert sok jószága vala.
23. Jézus pedig monda az ő tanítványainak: Bizony mondom néktek, hogy a gazdag nehezen megy be a mennyeknek országába.
24. Ismét mondom pedig néktek: Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, hogynem a gazdagnak az Isten országába bejutni.
25. A tanítványok pedig ezeket hallván, felettébb álmélkodnak vala, mondván: Kicsoda üdvözülhet tehát?
26. Jézus pedig rájuk tekintvén, monda nékik: Embereknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges.
27. Akkor felelvén Péter, monda néki: Ímé, mi elhagytunk mindent és követtünk téged: mink lesz hát minékünk?
28. Jézus pedig monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy ti, a kik követtetek engem, az újjá születéskor, a mikor az embernek Fia beül az ő dicsőségének királyi székébe, ti is beültök majd tizenkét királyi székbe, és ítélitek az Izráel tizenkét nemzetségét.
29. És a ki elhagyta házait, vagy fitestvéreit, vagy nőtestvéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy szántóföldjeit az én nevemért, mindaz száz annyit vészen, és örökség szerint nyer örök életet.
30. Sok elsők pedig lesznek utolsók, és sok utolsók elsők.

Szarka L., Brezsnyánszky K. Ádám J. (2010): Körkép a Földről

(Egy EU-dokumentum és a Magyar Katolikus Püspöki Kar környezeti Körlevelének összehasonlítása)

Természettudományi korrektség:
Körlevél: 3/4
EU-dok: 1

Leggyakoribb kifejezés:
Körlevélben: Isten (2 /oldal)
EU-dok: Sustainability (>3/oldal)

„Erkölcs", „moral":
Körlevélben =0,9/oldal
EU-dokumentumban = 0

THEOLOGIAI SZEMLE

A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZAK ÖKUMENIKUS TANÁCSÁNAK FOLYÓIRATA

ALAPÍTVA 1925

A TARTALOMBÓL

85 éve jelent meg a Theologiai Szemle

* * *

Körkép a Földről

* * *

Szerzők és olvasók
a Theologiai Szemléről

* * *

Misszió és egység
– Edinburgh 1910–2010

* * *

Az Egyház és Izrael

A THEOLOGIAI SZEMLE 85 éves FOLYÓIRATUNK

ÚJ FOLYAM (LIII)

2010

ÜNNEPI KÜLÖNSZÁM
AZ ALAPÍTÁS 85 ÉVES
ÉVFORDULÓJÁN

Diagnózisok:

Vida Gábor: akadémikus:

„Te csak prédikálj, Jónás, én cselekszem. Ninive nem él örökké. A tök sem…”
(Babits Mihály: Jónás könyve)

Honnan hová Homo? Az Antropocén korszak gondjai, 2012/Fasciculus 18. , Semmelweis Kiadó

Antal Z. László szociológus:

A *„remélem , én már nem érem meg…”* válaszok sokaságát a pillanatnyi önérdeküket mindenek felé helyező, „túlvilági kapcsolatok” hiányában szenvedő emberek adják.

Czelnai Rudolf akadémikus:

Az emberiség jelenlegi helyzete: *„Manha de Carnival”*

Galajda Péter (SZBK) Lendület-kutatócsoportja a rendelkezésre álló tápanyag csökkentésére mérsékelt szaporodással reagáló (ún. „takarékos”), illetve egy erre nem reagáló (ún. „önző”) baktériumtörzsekből álló kevert kultúrát *fragmentált és homogenizált mikroszkópikus élőhelyekbe* téve kimutatták, hogy közös, keveréssel homogenizált élettérbe zárt populációk esetén az „önző” törzs kiszoríthatja a „takarékos” törzset, viszont ez az egész populáció hosszú távú túlélését kockáztatja. Ezzel szemben az összekötött kamrákból álló, tagolt, fragmentált élőhelyen a két baktériumtörzs eloszlása heterogén lesz, és a takarékos típusú baktériumok populációja is fennmarad.

Javaslatok:

Galajda Péter (SZBK) alapján:
fragmentált élőhelyek

B. Szabó István ref. püspök (Sopron, 2012 október):
A *megelégedettséget* hirdessük!

Béres Tamás ev. lelkész (MEÖT):
„a hálás élet művészetére” tanít

„A lelket és az elmét mintegy Isten ajándékaként megkaptad te is, akárcsak a többi ember… Saját szemeiddel, ne másokéval, szemléld a természetet, használd érzékeidet. Amit mások állítanak, hallgasd ugyan meg, de csak akkor adj nekik hitelt, ha megegyezik az ésszel és a természettel. Az ezektől eltérő állításokat viszont vesd el, ugyanolyan szabadon és könnyedén, mint ahogy előadatnak. Ami pedig nincs eléggé kifejtve, azt teljes odaadással és buzgalommal igyekezz megvilágítani."

Dudith András humanista polihisztor
(XVI. század)

"Truth is a state of mind in which there is no contradiction. A person perceives his idea as true because he has heard no contradiction. The less one knows, the easier it is to be dogmatic and to be sure that what one knows is true. We tend to defend dogmatically as true the things we are taught, whereas the things we learn from experience and experiments tend to be properly couched in sometimes-contradictory reality . . . 'Scientific Truth' requires that one place together in one's mind both the ideas and observational data from the real world, expanding concepts until there is no contradiction" (Elisabeth C. Odum, 1995, p. 366).

http://prosperouswaydown.com/

„Mondottam, ember: küzdj és bízva bízzál!”

„Gondolj arra, hogy meztelenül jöttél erre a világra és meztelenül térsz belőle vissza. Vendég vagy ezen a földön. Csak az a Tied, amit a bőröd alatt hoztál és elviszel. Gazdag, aki egészséges. Aki erős. Aki nem szorul másra. Aki föl tudja vágni a fáját, meg tudja főzni ételét, meg tudja vetni ágyát és jól alszik benne. Aki dolgozni tud, hogy legyen mit egyék, legyen ruhája, cipője és egy szobája, amit otthonának érez. Fája, amit fölapríthasson. Aki el tudja tartani a családját, étellel, ruhával, cipővel, s mindezt maga szerzi meg: az gazdag. Örvendhet a napfénynek, a víznek, a szélnek, a virágoknak, örvendhet a családjának, a gyermekeinek és annak, hogy az ember él. Ha van öröme az életben: gazdag. Ha nincsen öröme benne: szegény. Tanulj meg tehát örvendeni. És ismerd meg a vagyonodat, amit a bőröd alatt hordasz. Élj vele és általa, és főképpen: tanulj meg örvendeni! Vendég vagy a világban és ez a világ szép vendégfogadó. Van napsugara, vize, pillangója, madara. Van virága, rengeteg sok. Tanulj meg örvendeni nekik. Igyekezz törődni velük. Azzal, ami még a világ szépségéből csodálatosképpen megmaradt, az emberiség minden pusztításai mellett is. Nem győzöm eleget mondani: tanulj meg örvendeni. Annak, hogy élsz. S mert élsz: gazdag lehetsz.”

(Wass Albert - Te és a világ)

Thomas Malthus (1766-1834)

Malthus' Basic Theory

Tom Beer, 2009. augusztus 26.

Minek köszönheti, hogy ennyire életvidám, optimista?

Azért vagyok optimista, mert bár 200 éve, Thomas Malthus munkássága óta tudjuk, hogy a népesedés lehetőségeivel szemben a Föld erőforrásai nem végtelenek, mindeddig nem következett be a Malthus által megjósolt katasztrófa. Azért nem, mert a tudomány és a technika mindig talált valami trükköt. Száz éve például olajat találtunk. Őszintén remélem, hogy a tudomány és a technika most is meg fogja megtalálni a szükséges válaszokat.

Miskolczi (2010) ?

A felszínhőmérséklet t_s, a Föld effektív hőmérséklete t_e, az üvegházhatás $\Delta t = t_s - t_e$, a légköri vízgőz ΔH_2O és szén-dioxid ΔCO_2-tartalom 61 év alatt történt változása. A hőmérsékletek C°-ban, a vízgőz és szén-dioxid relatív változásai az 1948. évi mennyiségek százalékában vannak kifejezve.

Annual anomalies of global land-surface air temperature (°C), 1850 to 2005, relative to the 1961 to 1990 mean for CRUTEM3 updated from Brohan et al. (2006).

Between 1940 – 1965 the change of temperature is opposite to change ot fossil-carbon emissions